

ЕЛЕКТРОМЕХАНІЧНА СИСТЕМА ПЕРЕМІЩЕННЯ МОСТОВОГО КРАНУ З ГАСІННЯМ КОЛИВАНЬ ПІДВІШЕНОГО ВАНТАЖУ

Кудін В.Ф. д.т.н. проф., Савченко І.О. магістрант

кафедра автоматизації електромеханічних систем та електроприводу

Вступ: В даній роботі розглянемо проблему гасіння коливань підвішеного вантажу. Ця проблема стала дуже актуальною на сьогоднішній день[1]. Коливальність підвішеного вантажу дуже сповільнює роботу та підвищує ризик травмування людей або псування обладнання.

Постановка задачі: Розробити математичну модель двомасової електромеханічної системи. Отримати передаточну функцію розімкнутої системи та виконати синтез регулятора методом ЛАХ.

Рішення задачі:Складемо передаточну функції для усієї системи в цілому, що складеться з передаточної функції електроприводу та підвішеного вантажу представленого коливальною ланкою[1].

Нехтуючи втратами при деформації нитки, рух розглянутої системи можна описати відомими диференціальними рівняннями [1]:

$$F - F_G = m_1 \frac{d^2 X_1}{dt^2}; F_G = m_2 \frac{d^2 X_2}{dt^2}$$

$F_G = m_2 g \varphi$ отримуємо вираз, що зв'язує кут відхилення вантажу з задаючою дією, $\frac{d^2 \varphi}{dt^2} + \Omega^2 \varphi = \frac{F}{m_1 L}$. Перейшовши до операторної форми запису, з

урахуванням $\Omega = \frac{1}{T} = \sqrt{\frac{g(m_1 + m_2)}{L m_1}} = \Omega_0 \sqrt{\gamma_1}$ отримуємо передатну функцію для

$$\text{кута } \varphi: H_\varphi(p) = \frac{\varphi(p)}{F(p)} = \frac{1}{gm(T^2 p^2 + 1)}.$$

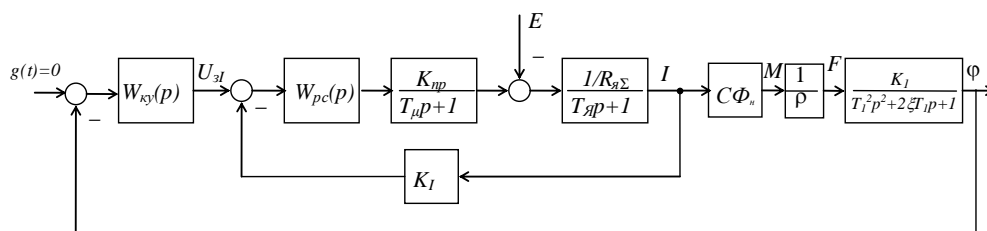

Рис.1 Структурна схема математичної моделі системи «візок-вантаж»

На основі структурної схеми Рис.1 складаємо передаточну функцію розімкненої системи:

$$W_{роз}(p) = \frac{K_1 \cdot K_2 \cdot c \Phi_n \cdot \frac{1}{\rho}}{(2T_\mu p + 1) \cdot (T_1^2 p^2 + 2\xi T_1 p + 1)}; \text{ де } K_2 = \frac{1}{K_I}$$

Для даної фу-її знайдемо коефіцієнт підсилення розімкненої системи, в нашому випадку $K_0 = K_1 \cdot K_2 \cdot c \Phi_n \cdot \frac{1}{\rho} = 3,7 \cdot 10^{-2}$

Так як коефіцієнт підсилення розімкненої системи недостатній, введемо в систему підсилувач $K_y = 300$.

Передаточна функція розімкненої системи матиме вигляд:

$$W_{роз}(p) = \frac{K_y \cdot K_0}{(2T_\mu p + 1) \cdot (T_1^2 p^2 + 2\xi T_1 p + 1)};$$

де $K_0 = 3,7 \cdot 10^{-2}$; $K_y = 300$; $T_1 = 0,71$; $T_\mu = 0,05$; $\xi = 0,01$.

Виконаємо процедуру синтезу[2] побудуємо ЛАХ та ФЧХ нескоректованої нескорегованої $L_{НС}(\omega)$

З Рис.2 отримуємо $\omega_1 = \frac{1}{T_1} = 1,4$ $\omega = \frac{1}{2T_\mu} = \frac{1}{2 \cdot 0,05} = 10$ ($\frac{\text{рад}}{\text{с}}$)

Після побудови ФХ нескорегованої системи $\varphi_{НС}(\omega)$ за критерієм Найквіста отримуємо, що система не стійка, бо відсутній запас стійкості за фазою та амплітудою. Необхідна послідовна корекція.

Будуємо бажану ЛАХ $L_{СК}(\omega)$ (Рис.2):

Запишемо характеристичне рівняння замкнутої системи:

$$1 + W_p(p) = 0$$

$$(2T_\mu p + 1) \cdot (T_1^2 p^2 + 2\xi T_1 p + 1) + K_0 + 1 = 0$$

$$T_1^2 T_\mu p^3 + \underbrace{(4\xi T_1 T_\mu + T_1^2)}_{a_1} p^2 + \underbrace{(2\xi T_1 + T_\mu)}_{a_2} p + \underbrace{K_0 + 1}_{a_3} = 0$$

Використовуємо значення середньгеометричного кореня як характеристику швидкодії замкнутої системи[3].

$$\Omega = \sqrt[3]{|p_1 p_2 p_3|} = \sqrt[3]{\frac{a_3}{a_0}} = \sqrt[3]{\frac{12,1}{5 \cdot 10^{-3}}} = 13,43$$

Тривалість перехідного процесу у лінійній САУ визначається співвідношенням:

$$t_n = \frac{3}{\Omega} = \frac{3}{13,43} = 0,22 \text{ с.}$$

Частота різку бажаної ЛАХ матиме значення:

$$\omega_3 \geq \frac{k_0 \cdot \pi}{t_p} = \frac{1,5 \cdot 3,14}{0,022} \approx 30 \left(\frac{\text{рад}}{\text{с}} \right).$$

Через ω_3 проводиться пряма під нахилом -20дб/дек до перетину з ЛАХ нескоректованої системи. На перетині отримуємо частоту

$$\omega_2 = 1,4 \left(\frac{\text{рад}}{\text{с}} \right) \rightarrow T_2 = \frac{1}{\omega_2} = \frac{1}{1,4} = 0,71 \text{ с}$$

де $T_2 = 0,71 \text{ с}$ – стала часу форсуючої ланки, що забезпечує нахил $+20\text{дб/дек}$ ЛАХ коректуючого пристрою у середньчастотній області. ω_3 вибирається довільно в межах $(2..4)\omega_3$, обираємо $\omega_3 = 460 \text{ рад/с}$. Тоді маємо значення T_3 – сталої часу аперіодичної ланки 1-го порядку, що вступає в дію у високочастотній області:

$$T_3 = \frac{1}{\omega_3} = \frac{1}{460} = 0,0022 \text{ с}$$

Користуючись співвідношенням $L_{ск}(a) = L_{ку}(a) + L_{нс}(a)$; $\varphi_{ск}(a) = \varphi_{ку}(a) + \varphi_{нс}(a)$

Будуємо графічно ЛАХ та ФЧХ послідовного корегуючого пристрою та отримуємо реальну форсуючу ланку II порядку: $W_{ку}(p) = \frac{T_1^2 p^2 + 2\xi T_1 p + 1}{T_2^2 p^2 + 2\xi T_2 p + 1}$,

Після побудови скорегованої системи отримуємо, що система стійка та має запас за амплітудою 10дБ та за фазою 65° .

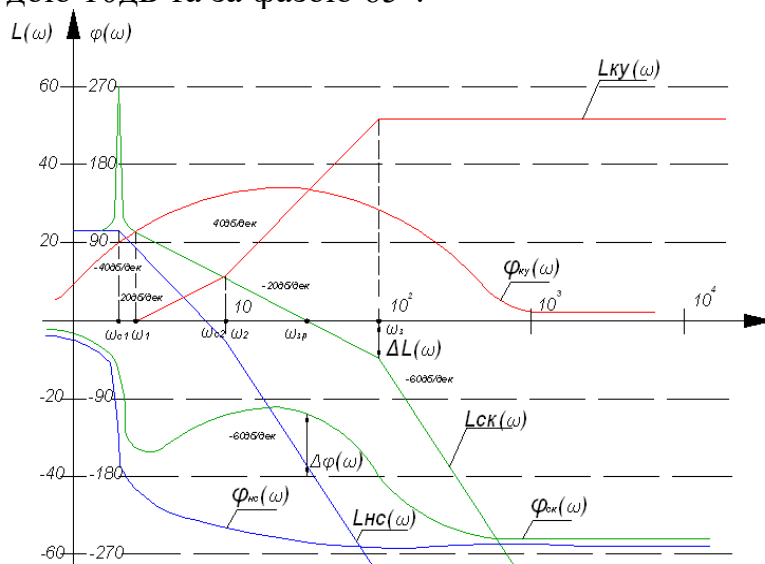

Рис.2 ЛАХ та ФЧХ нашої системи

Виконаємо дослідження динаміки замкненої електромеханічної системи методом цифрового моделювання Рис.3.

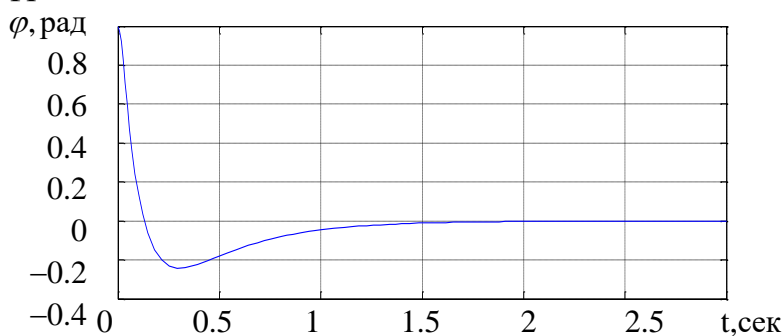

Рис.3 Перехідний процес по куту відхилення з регулятором.

Висновки: в даній роботі розглядалась електромеханічна система переміщення мостового крану з гасінням коливань підвішеного вантажу. Була проведена процедура синтезу корегуючого пристрою та моделювання замкненої електромеханічної системи. Порівнюючи отримані результати, бачимо, що регулятор стабілізації коливань підвішеного вантажу забезпечує вирішення поставленої задачі.

Перелік посилань

1. Герасимьяк Р.П., Лещёв В.А. Анализ и синтез крановых электромеханических систем. – Одесса, СМІЛ, 2008. – 192с
2. Ключев В.И., Терехов В.М. Электропривод и автоматизация общепромышленных механизмов: Учебник для вузов. – М.: Энергия, 1980. – 360с.
3. Бессекерский В.А. Цифровые автоматические системы, М, Наука, 1976 .